

Ausekļa Limbažu teātris nes pasaulē Latvijas un Limbažu vārdu

Četri pirmoreiz

Pēc iespaidiem, piedzīvoju-
miem, ieguvumiem un emocijām
bagātas nedēļas Norvēģijā, kur
Trumse pilsētā no 14. līdz 24. jūli-
jam notika Pasaules amatierēteātru
asociāciju festivāls un 30. kongress,
mājās atgriezušies Ausekļa Limba-
žu teātra izrādes *Pēc Magrita* vei-
dotāji.

Reizi 2 gadus pasaules amatierē-
teātru asociācijas deleģē savus pār-
stāvjus līdzdalībai kongresā, lai iz-
vērtētu teātru radošo, sociālo un iz-
glītojošo ieguldījumu, dalītos pie-
redzē par amatierēteātra mākslas at-
tīstību, ievēlētu valdes un radošo
grupu vadītājus, kas darbojas kon-
gresu starplaiķos. Vienlaikus notiek
arī festivāls - izrāžu parādē. Trumse
amatierēteātri no ASV, Kubas, Ar-
gentīnas, Irānas, Francijas, Dānijas,
Zviedrijas, Norvēģijas, Somijas,
Monako, Čehijas, Vācijas, Horvāti-
jas, Ungārijas, Farēru salām, Krie-
vijas, Lietuvas un Latvijas aplicie-
nāja šīs mākslas daudzveidību un
darba formas. Bez tam augstas kla-
ses speciālisti vadīja radošās dar-
bnīcas, notika diskusijas un kolok-
viji.

Nr.1 - Aiz mums
Latvija un Limbaži

Limbažnieku 400 amatierēteātru pārs-
stāvēt Latvijas uzdevums bija pār-
stāvēt Latvijas 400 amatierēteātru
saimi. Iet gājienā pa pilsētas ielām,
nesot Latvijas karogu un nezinātā-
jiem skaidrojot, no kuras valsts esam.
Šai pasaules teātru forumā
neviens uz dalībnieka kartes neburto-
ja, no kāda teātra esi, bet meklēja
valsts nosaukumu un sarunbiedra
vārdu. Tāpat arī mēs, veidojot izrā-
žu skatītāņu grafiku (katra izrādē
tika spēlēta 2 reizes), teicām: - *Šodien
ejam uz Lietuvu, Krieviju un
Somiju, savukārt rīt skatīsimies
amerikāņus, vāciešus un čehus.* In-
guna Gremze, LATA prezidente:
- *Piedaloties kongresā, Latvija iek-
ļaujas pasaules teātru saimē. Un
tas ir ļoti svarīgi, jo dod pārliecību,
ka šāds darbs ir vajadzīgs. Teātris
ir kā mīža izglītība, un reizē tam
ir svarīga sociālā loma. Tikai veido-
jot labu kultūru un rādot to citām
tautām, mēs varam pierādīt savu
identitāti. Teātrim tikt uzaicināt
am līdzdalībai šāda liemeņa festivālā ir
liels gods un atbildība. Augstākais
punkts - kā Olimpiskās spēles spor-
tistiem. Limbažu teātris aplicināja
savu spēku - draudzīgi, sirsnīgi, ta-
lantiģi aktieri un režisori spēj iz-
darīt darbu un aizvest uz festivālu
labu izrādi.*

Trumse kultūras centrs bija fes-
tivāla sirds, kur saplūda visa infor-
mācija. Tur lielajā un mazajā zālē
tika rādītas izrādes, teātra speciālisti
Danute Vaigauskaite no Lietuvas,
Aled Rhy-Jones no Anglijas un un-
gāru mākslas zinātnieks Pinczes Is-
tvan vadīja sarunas par izrādēm.
Festivāla klubā teātri rādīja savas
valsts kultūras programmas, bet
kultūras centrā varēja arī vienkārši
pasēdēt un skatīties projekcijās
kadru no izrādēm, pasākumiem,
diskusijām un citiem festivāla brī-
žiem. Izrādes un nodarbības notika
arī Tautas teātra telpās un *Haloga-
land* teātri. Limbažnieku *Pēc Mag-
rita* rādījām centrā mazajā zālē. Pir-
mā izrādē bija sasprīgtāka - telpas
iekārtojums, gaismas uzstādīšana,
dekorāciju uzlikšana panēma krievu
laiku un spēku, savu daļu uztrau-
kuma piedeva arī apziņa - aiz tevis
Latvija un Limbaži. Otrajā izrādē
jau bija vieglāk, un spēle pacēlās
ierastajam lidojumam. Jāteic, lielā-
kā daļa izrāžu bija pašu ansambļu
veidotas (*Virietis un sievietē* - Krie-

vija, *Marijastango* - Lietuva, *Nāve* -
Somija, laikmetīgais *Fausts* - Dā-
nija) un tikai dažiem ansambļiem -
pēc dramaturģiska materiāla. Kolok-
vijā, apspriežot *Pēc Magrita*,
eksperte ieteica arī mums pamēģi-
nāt veidot pašiem savu izrādes si-
žetu un salikumu. Aktieru un režī-
soru kvalifikācija to ļaujot.

Nr. 2 - Acīmredzami
tika pierādīts -
ģeniālais ir vienkāršs

Jānis Kukainis: - *No 19 izrādēm
man izdevās noskatīties 14. Iestudē-
jumu tēmu un žanru diapazonus
ārkārtīgi plaši. No katras kā skol-
nieks varēju paņemt kādu atziņu.*

Nereti pirms došanās uz star-
ptautiskiem festivāliem Latvijā jau-
tā: - *Kā jūs tur spēlēšiet, vai sapra-
fīs latviešu valodu?* Ierasts, ka iz-
rādē galvenais dzinējspēks ir vārds.
Kongresā notika diskusija par to,
cik ilgs laiks nepieciešams izrādes
skatīties iekārtošanai. Šis tēmas iz-
virzījums dod pamatu pārliecībai,
ka teātra valoda ir aktiera spēle.
Franču farsa *Alpu stāsts* par sievie-
tes un 2 vīriešu attiecību trīsstūrī,
lietuviešu iestudējums, kurā kaislī-
bas izpaužas tango rītmā un kustībā,
bet uz skatuves ir vien krēsls un ko-
feris ar korpēm, dāņu izrādē par
Faustu, kur aktiera pārtapsana citā
tēlā notiek tikai ar ķermeņa stāvokļa
un darbojošās personas attieksmes
maiņu, deva pārliecību, ka ne jau
greznas dekorācijas, ne koši tērpi,
ne perfekta dikcija ir izrādes lielākais
spēks. Izrādi veido skatītāja
emocionālā saskare ar aktieri. Re-
zultātā bez valodas, vien spēlēt,
tēla emocijās katrs saskata sevi un
kopā izdzīvo izrādi. Festivāla virsot-
ne bija argentiņiešu izrādē. Divi ak-
tieri - virietis un sievietē - stundas
laikā izdzīvo mūžu. No jaunības ar
mīlestības ilgām, ar bērna audzinā-
šanas grūtībām, pusmūžā ar ideālas
mīlas meklējumiem, vilšanās un at-
pakaļceļu vienam pie otra vecumā.
Uz skatuves galds, divi krēsli, drēb-
ju pakaramais un balts aizsegas, kas
pārto par kāzu kleitu ar garu šlepi,
uz kuras projicējas sievietes pa-
zēmošanās ainas, tai kļūstot par vī-
rieša medījumu. Aktieru rokās vien
divas metāla bļodiņas: sievietei ar
miltiem, virietim ar ūdeni, simbo-
lizējot katra spēku un sūtību ģime-
nē. No miltiem un ūdens top mīkla,
no tās - bērns, kas izaug un aiziet
pasaulē. Mūža nogalē bļodiņas tuk-
šas, bet rokas, kaut vājas, vēl tie-
cas vienam pie otra. Iestudējuma
nosaukums *Dienīšņā maize* bija lielisks
aplicinājums lielāki pasaules
teātriem - cieņai, mīlestībai un
rūpēm vienam par otru. Līga Amoli-
ņa: - *Šī izrādē bija neaizmirstams
pārdevējums... Tu pazīsti situāci-
jas no savas dzīves, smiejes, bet pa-
mazām skatuves traģisms iemieso-
jas tevī, un izrādes beigās, stāvot
kājās, aplaudējot aktieriem un
režisoram par ģeniālo darbu, birst
asaras no līdzpārdevējuma. Tā arī
ir teātra būtība - fantastiska aktieru
spēle mēma kino tehnikā, pamatdo-
mas vēstījums, režisora filozofija un
darba metode. Augusta klase. Pēc
šādas izrādes saproti, ka mākslai
nav robežlīniju. Kā izmērīt izdomu,
fantāziju, emocijas? Tās ir kā pū-
kas, kas paceļas idejas vēsmās un
lido. Tikai jānotur gaisā un jāceļ
augstāk.*

gar fjordu malām apaugusi ar zem-
mām un krāsainām mājām, kas lie-
liski izceļas uz zilganpelēko kalnu
fona. Dzīvojam pamatskolā, 3.a
klasē. Indra un Ugis, kā jau izglītī-
bas darbinieki, pētīja un salīdzināja.
Polārā diena radīja nesaprašanu ar
pulksteni - rāda 3 nakti, bet acs
spīd tik spoža saule, ka pie labākās
gribas nevari pagulēt. Vien divas
priekšpudienas bija brīvākas, tās
izmantojām, lai izjustu kalnu augst-
umu un ziemeļu tuvumu. Gaisa
tramvajs paceļ mūs piekalnē, un,
ieraugot sniegu, gribas līdz tam
nokļūt. Tomēr ar stundu vien nepie-
tiek. Ilgais kāpiens atsvēra priekus
par sniegu vasaras vidū - cerību
ziedēšanas laikā. Tagad Limbažu
teātrim ir pat savs Ausekļa ezeriņš
un Magrita sniegājs. Otrā brīvdie-
na, braucot dekorāciju mašīnā, tu-
vināja ziemeļiem. Pāri kalnam, ik
pa laikam piestājot un ļaujot tīkmi-
nāties par dabas varenību, apbrī-
nojot mazos zvejnieku ciematņus,
ēdot lāceņus, mellenes un vēl kādas
neizprotamas ogas. Tad jau Norvē-
ģijas jūra. Zilgani pelēka, auksta un
bezgalīgi tāla. Tur, aiz polārā loka,
liekas, ka horizonts ir tālāks, pat ne-
apjaušams. Un draudīgāks. Pati ze-
me skarba, un arī cilvēki tādi stie-
ri. Te jāmin vairāki paradoksi - po-
lārā vasara piepilda pilsētu ar tūris-
tiem, daudz iebrāucēju, cik nopro-
tams pēc ģērbšanās manieres un
ādas krāsas, pārceļusies uz dzīvi no
Āfrikas. Kalnos sastapāmies ar zie-
meļbrīvēju bariņu. Tos ieraugot, kat-
rā iedegas fotogrāfiju mednieka in-
stīnks, bet vakarā Norvēģijas aso-
ciācijas rīkotajā pieņemšanā ēdām
nacionālos ēdienus, pasniegtus ar
kartupeļu biezeni un skābā krējuma
vārītu miltu putru ar vaniļas cuku-
ru. Paradoksāli, ka aiz polārā loka
vasarā viss dabā zied, plaukst un
nogatavojas vienlaikus. Zied virši,
ceriņi un majrojzes, birst lāceņi,
mellenes, sēnes un brūklenes. Zie-
du krāsas tik spilgtas - laikam zie-
meļu saule nespēj izbalināt aboliņa
sarkanumu, ceriņu violetumu un
lāceņu lapu sārtumu.

Nr.3 - Aiz polārā loka

Trumse ir lielākā pilsēta Norvē-
ģijā aiz polārā loka, sākotnēji iz-
vietojusies uz salas, bet gadu gaitā

Ausekļa Limbažu teātra komanda, kas pārstāvēja Latviju pasaules amatierēteātru asociācijas festivālā Trumse pilsētā Norvēģijā

zina gan dāpi, gan franči, par mums
nemaz nerunājot. Bet to atsvēra at-
algojuma mēros. Iespējams, tālab tik
daudz viesstrādnieku no Latvijas un
Krievijas. Savukārt norvēģi lido uz
Latviju, lai izmantotu SPA centrus,
izkļaidētos bāros un restorānos, ap-
meklētu maksas medicīnas iestādes,
jo salīdzinoši ar mums šķietami
dārgajiem izcenojumiem viņiem tas
ir ļoti lēti. Ne velti 3 reizes nedēļā
ir tiešais avioreiss Rīga - Trumse.
Jāpiebilst, ka brīvu vietu *airBaltic*
lidmašīnā nebija.

Nr.4 - Dejojām,
žonglējām un guvām
brūces

Festivāla dalībniekiem bija ie-
spēja piedalīties meistardarbnīcās.
Pedagogi no dažādām pasaules ma-
lām pacietīgi ievēda pat visneap-
ķēriģāko skolnieku savas meistārī-
bas labirintos. Indra Abele: - *Pir-
majā nodarbībā apguvām norvēģu
tautas dejas. Mācīja ne vien soļus,
bet arī skaidroja katras dejas ra-
šanos, pamatoja katru satvērienu
vai pozu. Tomēr nodarbību intensi-
tātē un dejas soļi prasīja lielu pie-
pūli. Nākamajās dienās kājas bija
stīvas. Lieliski, ka pieņemšanas sa-
rikojumā, kad muzikanti spēlēja
tautas melodijas, varējām iemācīto
pielietot. Lieliskas bija arī nodar-
bības cirka studijā. Žonglēšanas
un bumbuļāms, kuru skaits pamazām
pieaug, ļāva apjaust savu roku veid-
lību, dažādu cirka elementu apgu-
šana deva daudz atziņu un sapratni,
ka cirks nav pārcilvēciska māk-
sla. Vispraktiskāko un arī redzamā-
ko ieguvumu saņēmām grimā no-
darbībā. Sākumā pamatzināšanas
- kā izcelt sejas formu, bet nāka-
mais pakāpiens jau bija varenāks:
brīces, rētas, izsisti zobi, zilumi,
pat lodes šāvienu pēdas pierē ar asi-
ņu straukti. Radītais efekts izrai-
sīja ļoti savādu attieksmi pretim-
nācējos. Pat skolā, atgriežoties no
nodarbībām un dušā mēģinot iegū-
tās brūces nomazgāt, ne viens vien
turējās nostāk vai pat ātri beizda
mazgāties un pazuda. Neiznanto-*

jām vokālās nodarbības, dialoga
rakstīšanas un mūsdienīgu deju teh-
nikas mācību stundas. Laika bija
par maz.

Trumsi atcerēsimies arī kajjām,
kas badīgi gatavas no rokām iz-
kaupt bulciņu un sēd vai katra na-
ma, pieminekļa, kuģa mastā galā,
gaidot gūt labumu no cilvēku sadzī-
ves. Atcerēsimies ar mazu, apaļu,
metālā veidotu pieturā sēdošu ve-
cīti, kura, somiņu klēpturot, gaida
autobusu, un diviem taksiņiem - vie-
nu uz jumta kores, otru pie piestāt-
nes malas, pacietīgi gaidot atgrie-
zāties saimnieku no medībām un
zvejas. Trumse ļāva izjust sevi par
imigrantiem, kuri slēgtā mašīnā
tumšā tēvi vestī pa kalnu ceļiem, un
izjust to draudīgumu, kad mašīna
tiek apturēta un gaidi, kas notiks,
jo nekā neredzi, vien skaņas un
katrs trokšnis iztēlē iegūst draudī-
gu apmērus. Atcerēsimies arī ilgo
laša gaidīšanu pusdienās, tā vietā
saņemot ārkārtīgi sāļu ledusvīni. Ar
brūno sieru, nedēļu ilgām identiskām
brokastīm un vakariņām un
ilgām spēlētām.

Trumsi atcerēsimies arī pēc traģi-
skajiem notikumiem Oslo. Kaut
bijām tālu projām, izjūtas nomāco-
šas. Apbrīnojām norvēģu savaldību,
vien līkās, ka ar to dienu beidzās
polārā vasara un iestājās polārā
nakts. Skarba zeme un stieģri cil-
vēki. Tomēr tā bija liela laime un
radoša veiksmē, ka Ausekļa Lim-
bažu teātris bija lielākajā pasaules
amatierēteātru saietā un godam pār-
stāvēja savu valsti un pilsētu. Di-
dzis Jonovs: - *Festivālā mēs ierau-
dījām sevi pasaules mēroga spo-
guli. Kļuva daudz skaidrāks, ka
mūsu teātris strādā kvalitatīvi, spēj
būt aizraujoši pārsteidzoši. Vien-
laikus šajā spogulī esam ieraudzī-
juši arī virzienus, kur vēl augt un
dažādoties.*

Teātrim nav laika atpūtai. Viena
mēnesis līdz *Spēlespriekam* Lim-
bažos. Iespējams, Trumse gūtās
idejas gūs pielietojumu, rīkojot mī-
su starptautisko festivālu.

Inta KALNIŅA,
Ausekļa Limbažu teātra režisore

